

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/211/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014200304
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1014200304.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. H. Q., nar. XY, bytom L., zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Zuzana Papšíková, s.r.o., so sídlom Jégého 8, Bratislava, IČO: 36 800 040, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 51321-2/2013-BA zo dňa 09. decembra 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 42/14-60 zo dňa 29. apríla 2015 v časti trov konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 42/14-60 z 29. apríla 2015 v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 € na účet právneho zástupcu žalobcu, JUDr. Zuzana Papšíková, s.r.o., vedený v M., číslo účtu XY v lehote tridsiatich dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 93,97 € na účet právneho zástupcu žalobcu, JUDr. Zuzana Papšíková, s.r.o., vedený v M., číslo účtu XY v lehote tridsiatich dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom č. k. 2S 42/14-60 zo dňa 29.04.2015 Krajský súd v Bratislave napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 51321-2/2013-BA zo dňa 09.12.2013 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 705-0200081413-GC09/13 zo dňa 15.07.2013 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p., vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetné rozhodnutia pobočky i ústredia žalovanej vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca sa podľa údajov uvedených v záhlaví príslušného formulára (registračného listu) prihlásil do poistenia ako samostatne zárobkovo činná osoba, uviedol svoje identifikačné údaje, ktoré mu prislúchajú ako samostatne zárobkovo činnéj osobe a vyznačil dátum vzniku poistenia 01.07., ktorý je zo zákona určeným časom vzniku povinného poistenia samostatne zárobkovo činnéj osoby. Napriek tomu, že sa žalobca v záhlaví dokumentu neoznačil ako dobrovoľne

poistená osoba, v registračnom liste vyplnil údaj o vymeriavacom základe pre výpočet poistného a o vzniku poistenia v nezamestnanosti, čo sú informácie, ktoré ako povinne poistená samostatne zárobkovo činná osoba vyplniť nemal. Aj keď žalobca sa po telefonickom rozhovore so zamestnankyňou pobočky Sociálnej poisťovne nedostavil osobne na pobočku žalovanej, aby situáciu doriešil, bolo v tomto štádiu podľa názoru krajského súdu zrejmé, že nemal v úmysle spôsobiť svojim podaním vznik dobrovoľného poistenia, a že jeho vôľa smerovala k prihláseniu sa k povinnému poisteniu samostatne zárobkovo činné osoby na základe dosiahnutia príjmu v predchádzajúcom roku z licencovanej činnosti daňového poradcu. Žalovaný preto nemohol rozumne považovať registračný list žalobcu za úkon nesporne smerujúci k vzniku dobrovoľného poistenia, a to aj napriek tomu, že žalobca platil platby predpísané na dobrovoľné poistenie v domnienke, že ide o platby poistného na povinné poistenie samostatne zárobkovo činné osoby. Krajský súd uviedol, že žalobca sa k veci postavil ľahkovážne, keďže si musel byť vedomý existujúcich nezrovnalostí ohľadom vzniku svojho poistenia, a preto nesie veľký podiel zodpovednosti za domnelé trvanie dobrovoľného poistenia. Z jeho kontinuálneho správania, vyjmúc realizovanie platieb poistného, však nebolo možné spoľahlivo vyvodiť, že prejavil vôľu prihlásiť sa k dobrovoľnému poisteniu. Všetky jeho podania adresované žalovanej smerujúce k „zrušeniu“ dobrovoľného poistenia, o ktoré nikdy nemal záujem, podľa názoru krajského súdu svedčili o jeho trvalom úmysle prihlásiť sa k povinnému poisteniu z titulu výkonu samostatne zárobkovej činnosti (paradoxne vrátane vyplnenia odhlášky z dobrovoľného poistenia, ktorú podľa vlastného vyjadrenia podal len na základe odporúčania zamestnanca pobočky žalovaného). Nielen údaje v registračnom liste, ale aj následné správanie žalobcu nasvedčovali spornosti vzniku a trvania dobrovoľného poistenia. Krajský súd dospel k záveru, že žalobca preukázal, že jeho úmysel od podania registračného listu až po vydanie žalobou napadnutého rozhodnutia nesmeroval k založeniu dobrovoľného poistenia.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a nepriznal účastníkom právo na náhradu trov konania. Dôvod pre nepriznanie tohto práva v konaní úspešnému žalobcovi videl v tom, že žalobca svojím nejasným právnym úkonom a následným rozporuplným správaním zapríčinil vydanie napadnutého rozhodnutia i nutnosť jeho súdneho prieskumu.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas odvolanie v časti trov konania, keď uviedol, že skutkové závery neumožňujú právnu aplikáciu § 250k ods. 1 posledná veta O.s.p., čím došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Nesúhlasil so závermi súdu v otázke existencie dôvodov osobitného zreteľa. Poukázal na to, že krajský súd nezobral do úvahy aj iné okolnosti, ktoré v kontexte všetkých faktov majú viesť k záveru o nároku žalobcu na náhradu trov konania. Súd rozhodol o žalobe v súlade s návrhom žalobcu, a to tak z hľadiska petitu, ako aj z hľadiska právnej argumentácie a vyslovene sa stotožnil s tým, že žalovaná postupovala chybné od počiatku, samotná žalovaná dlhodobo situáciu neriešila - rozhodnutie o dobrovoľnom poistení bolo vydané až rok po tom, čo nastala nejasná situácia, a teda aj samotná žalovaná prispela svojím postupom k predlžovaniu riešenia. Žalovaná napriek tomu, že vedela o vôli žalobcu prihlásiť sa na povinné poistenie (telefonát s p. A.) konala v rozpore s touto jeho vôľou, poslala mu listy na dobrovoľné poistenie, zaregistrovala ho na dobrovoľné poistenie a vygenerovala mu variabilný symbol k dobrovoľnému poisteniu. Žalovaná v rámci druhostupňového rozhodovania mohla napraviť chybné rozhodnutie prvého stupňa, čo neurobila. Žalobca v konaniach, kde sa nevyžaduje povinné zastupovanie advokátom vykonával úkony sám, až v čase podania žaloby oslovil advokáta a žiada priznať náhradu trov tohto právneho zastúpenia. Konanie žalovanej malo i ďalšie následky, keďže žalobca musel zaplatiť peniaze tak na povinné poistenie aj dobrovoľné poistenie a až teraz si môže žiadať peniaze späť, čím mu vzniknú ďalšie náklady. Mal za to, že pri zhodnotení skutkových okolností ako celku nie je možné dospieť k záverom, že by výslovne konaním žalobcu nastal stav, ktorý bolo treba v konaní riešiť. Veľkou mierou sa o to pričinila aj žalovaná práve tým, že úplne svojvoľne spracovala registračný list v rozpore s vôľou žalobcu a jej vyplnením.

Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadřila.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších

predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v napadnutej časti o trovách konania, v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 250k ods. 1 O.s.p., ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Žalobca sa v tomto konaní domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej č. 51321-2/2013-BA zo dňa 09.12.2013, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 705-0200081413-GC09/13 zo dňa 15.07.2013, ktorým pobočka žalovanej rozhodla, že žalobcovi vzniklo dobrovoľné nemocenské poistenie, dobrovoľné dôchodkové poistenie a dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti dňa 04.07.2012. Rozhodnutie žalovanej a tiež prvostupňového správneho orgánu bolo rozsudkom krajského súdu zrušené.

Len výnimočne môže súd v konaní úspešnému účastníkovi nepriznať náhradu trov konania. Občiansky súdny poriadok aj v § 250k priznáva súdu moderačné právo zmierniť dôsledky (dopady) ustanovení upravujúcich náhradu trov konania. Pokiaľ sú splnené predpoklady uvedené v tomto ustanovení, môže súd výnimočne nepriznať náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania, ktorému by inak ich náhradu priznal. Toto ustanovenie O.s.p. umožňuje súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnuť výnimočne na zvláštnosti prejednávanej veci a prispieť tým k odstráneniu prípadnej tvrdosti, ktorú by inak vyvolalo uplatnenie jednotlivých zásad, na ktorých spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania. Úvaha súdu, či sú splnené procesné predpoklady pre aplikáciu tohto ustanovenia musí vždy vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností konkrétnej veci. Predmetné ustanovenie preto nemožno interpretovať tak, že súdu umožňuje kedykoľvek a bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov procesne úspešnému účastníkovi konania. Výnimočnosť takého postupu musí byť daná osobitnými okolnosťami, ktorých charakteristika musí byť v odôvodnení rozhodnutia vždy náležite vysvetlená a konkretizovaná.

Krajský súd sa pri vydávaní konkrétneho rozhodnutia stotožnil s odôvodnením, ktoré predostrel žalobca a jeho žalobné námietky spôsobili zrušenie rozhodnutí žalovanej. Aj keď súd uznal podiel zodpovednosti žalobcu za situáciu vedúcu k vydaniu rozhodnutia žalovanej, pochybenie správnych orgánov v konaní a to najmä vo vzťahu k žalovanej, ktorá vzhľadom na všetky okolnosti nemohla spoľahlivo vyvodiť, že žalobca prejavil úmysel prihlásiť sa do dobrovoľného poistenia. Za takejto situácie je potrebné prisvedčiť žalobcovi, že jeho žaloba bola jediným účinným prostriedkom nápravy, na základe ktorého boli rozhodnutia správnych orgánov zrušené. Keďže zavinenie vzniknutej situácie je možné pričítať účastníkom konania na oboch stranách, nevidel odvolací súd dostatočné a výnimočné dôvody na nepriznanie náhrady trov konania v konaní úspešnému žalobcovi.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 220 O.s.p. v časti trov konania zmenil tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v zmysle § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p.

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

V zmysle § 151 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. súd prizná úspešnému účastníkovi náhradu trov konania na návrh, a na základe vyčíslenia, vykonaného do troch dní od vyhlásenia rozhodnutia súdu.

V zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb patrí žalobcovi náhrada trov konania, pozostávajúca z náhrady trov právneho zastúpenia, konkrétne z odmeny advokáta podľa § 11 ods. 4 veta prvá za dva úkony právnej služby v roku 2014 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a podanie žaloby) každý vo výške 134,00 € a z náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (ďalej len „režijný paušál“) v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky dvakrát vo výške 8,04 €. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvého stupňa po zvýšení o sumu DPH 20% predstavujú spolu sumu 340,90 €.

Žalobca v konaní pred krajským súdom uplatnil náhradu trov konania v žalobe, a to za dva úkony právneho zastúpenia (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie žaloby) 2x 134,00 € + 2x režijný paušál 8,04 € + 20% DPH v celkovej výške 340,90 €. Na pojednávaní krajského súdu dňa 29. apríla 2015 uplatnil náhradu trov s tým, že ich výšku vyčíslil do troch dní, čo však neurobil a trovy spojené s účasťou právneho zástupcu na pojednávaní vyčíslil prvýkrát až v odvolaní proti rozsudku krajského súdu.

Keďže k vyčísleniu trov za účasť na pojednávaní nedošlo do troch dní ako vyžaduje ustanovenie § 151 ods. 1 O.s.p., tento nedostatok nemožno napraviť až v neskôr podanom odvolaní a to bez ohľadu na rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania. Odvolací súd preto žalobcovi nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia spojených s účasťou jeho právneho zástupcu na pojednávaní krajského súdu.

Odvolací súd súčasne priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania, a to za jeden úkon právnej pomoci (odvolanie proti rozsudku v časti trov) v sume 69,92 € podľa § 13a ods. 2 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z., 1x režijný paušál 8,39 € + 20% DPH, spolu vo výške 93,97 €.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.